СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 24. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 31-го січня 1942. — No. 24. Jersey City, N. J., Saturday, January 31, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

На Филипинах Американці й Филипинці Відбивають Всі Ворожі Наступи, Завдаючи Японцям Великі Втрати — Советський Наступ в Україні Йде в Напрямі Дніпра

КОНГРЕС ВІДКЛАДАЄ ДАЛЬШЕ СЛІДСТВО В СПРАВІ ПЕРЛ ГАРБОР

ВАШИНГТОН. — Проурядова більшість в палаті послів добилася того, що пропозиції в справі конгресового слідства щодо подій в Перл Гарбор, відложено, а в комісії морських справ палати послів відкинено домагання конгресмена Маса, щоб уряд видав всі документи звязані з обороною Гаваїв в дні 7. грудня 1941. р. Сам конгресмен Мас далі домагається, щоб висвітлити причини тих невдач в дні японського нападу. Палата послів занимається новими проектами в справі репресій проти чужинецьких агентів, які ведуть в Америці пропаганду в користь ворожих держав. Щодо Перл Гарбор, то як сказав конгресмен Мей з Кентокі, ця справа є тепер в руках президента Рузвелта, котрий як начальний вожд всіх збройних сил Америки, може усунути винних з їх становищ, або передати цю справу до департаменту війни чи маринарки.

БУДУТЬ ЕВАКУВАТИ ЧУЖИНЦІВ ІЗ ЗАХІДНОГО ПОБЕРЕЖЖЯ

ВАШИНГТОН. — Щоб запобігти евентуальним саботажам чужинців ворожих держав, департамент справедливости рішив виевакувати всіх німецьких, італійських і японських підданих з деяких західніх стейтів. Ходить тут про індустріяльні та воєнні центри, в яких евентуально ворожі чужинці можуть робити саботажі, щоб тим способом паралізувати воєнні зусилля Америки. Генеральний прокуратор Франсис Бидел заявив, що вже є розпорядження в справі евакуації чужинців ворожих держав з Лос Анджелес та Сан Франциска, а незадовго це розпорядження пошириться да 27 інших місцевостей на західному побережжі Америки.

ДОМАГАЮТЬСЯ ДАЛЬШИХ ЧОТИРИ БІЛІОНИ НА ЛІТАКИ ДЛЯ ФЛЬОТИ

ВАШИНГТОН. — Не зважаючи на це, що палата послів ухвалила перед кількома днями $19,977,965,454 на воєнні потреби фльоти, департамент маринарки домагається дальших 4 біліони на розбудову повітряної фльоти. Останні затоплювання англійських воєнних кораблів переконують морські власти, що воєнна маринарка потребує численіщих боевих літаків для охорони кораблів перед субмаринами.

ШІСТЬДЕСЯТЬЛІТНІ УРОДИНИ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Ціла Америка обходить дуже торжественно 60-літні уродини президента Рузвелта „уродинними балями", дохід з яких призначується на боротьбу з діточим паралiжом. Зокрема зложили президентови побажання представники обох палат конгресу. З тої нагоди влаштовують численні забави майже по всіх краях Латинської Америки, а в столиці Нікарагви, Манагва, названо одну вулицю іменем президента Рузвелта.

НОВИЙ ШЕФ ЛЕТУНСЬКОГО ШТАБУ

ВАШИНГТОН. — Департамент війни повідомляє, що ген. Мілард Ф. Гармон, досі командант Другої Повітряної Сили в Форт Джордж Врайт, Ваш., є іменований шефом штабу летунства з осідком у Вашингтоні. Рівночасно секретар війни Генщи Стимсон повідомляє, що в чотирох важних оборонних зонах Америки обеднано команди та зведено їх в одні руки. Одна з тих зон, як заявив Стимсон, це Полудневий Пацифік, де команду над всіми аліянтськими збройними силами передано британському генералові Вейвелові. Подібну уніфікацію команди переведено рівнож на Гаваях та в зонах Панамського Каналу й Карібійської полоси.

ГРАТУЛЯЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА ЗА ЗІРВАННЯ З ДЕРЖАВАМИ ОСІ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вислав гратуляційну телеграму до президента Перу за це, що воно зірвало негайно дипльоматичні зносини з Німеччиною, Італією та Японією, як це було рішено на пан-американській конференції в Ріо де Жанейро. Президент твердить, що цей поступок перуанського уряду вказує на солідарність Перу зо всіми народами західної півкулі в обличчі тоталітарної загрози.

ЗАБУВ, ЩО Є ГОРОЖАНИНОМ, І ПІШОВ ДО ТЮРМИ

БОФАЛО (Н. Й.). — Джан Луцик з Роксбури, Масс., мусів піти аж тюрми, щоб пригадати собі, що він є американським горожанином. Почуваючи себе винним за це, що в 1940. р. він не реєструвався як чужинець, згідно з законом, Луцик зголосився до судових властей і за це дістав 5 місяців тюрми. Щойно по чотирох місяцях вязниці Луцик пригадав собі, що він є натуралізованим американським горожанином. І справді по доходженні властями показалося, що він натуралізувався в Бостоні ще 19. травня 1919. р., отже від 23. літ він є американським горожанином. За своє забуття заплатив 4-ома місяцями вязниці.

МЕКАРТУР ВІДБИВАЄ ПОНОВНИЙ НАСТУП ЯПОНЦІВ

ВАШИНГТОН. — Ген. Доглас МекАртер повідомляє, що поновний японський наступ в провінції Батаан відбито його силами з великими для наїздника втратами. Наступ цей повели японці по трьох-денних приготованиях, після того, як їм не вдався попередний наступ минулого тижня. В останньому наступі японці вживали тільки піхоти, тоді коли в попередних офензивах на ці самі лінії вживано позів та літаків. Це означає, що американсько-филипинські війська осадовлені у вигідних позиціях, які є тяжкі до здобуття механізованим частинам.

ЛІТАКИ ЗАТОПИЛИ ВОРОЖУ СУБМАРИНУ

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки подає, що в полюванні на ворожі субмарини на Атлянтику американські літаки затопили одну підводну лодку. Дальші комунікати звідомляють, що ворожі субмарини далі оперують при американських берегах. Посилені та безнастанні гонення за ворожими субмаринами роблять кораблі та літаки, що стаціонують в Корпус Крісті, Тексас. Компетентні чинники здогадуються, що Німеччина вислала проти Америки щонайменше одну третину зо своїх 250 субмарин.

200 АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ ПРИЗНАЧЕНО ДЛЯ МЕКСИКА

МЕКСИКО СИТІ (Мексико). — Нелсон Ракефелер, голова Комітету між-американських відносин, заявив, що американський уряд рішився вислати 200 літаків для Мексика, щоб тим робом зміцнити повітряні сили полудневого сусіда. Як відомо, Мексико всеціло піддержує Злучені Держави в їх зусиллях обеднати західну півкулю проти Держав Осі.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ПОВЕЛИ ОФЕНЗИВУ В УКРАЇНІ

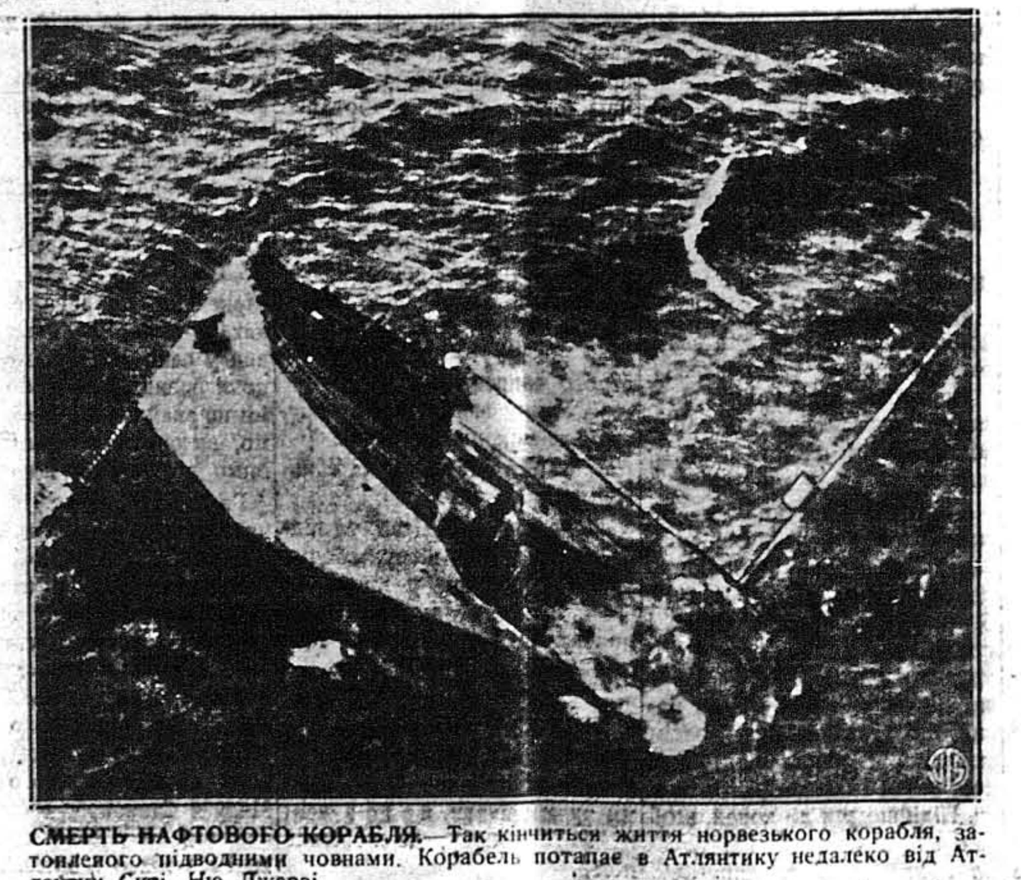
БЕРН. — Советська армія під проводом маршала Тимошенка повела загальну офензиву проти німецьких сил в Україні і вже в першім дни зробила великий поступ. В Донецькім Басейні вона здобула місто Лозова, що лежить менше ніж 62 милі від Дніпропетровська. Німецькі лінії на цілім фронті подались взад і, як подають советські звідомлення, Совети відбили в Україні кілька сот міст і сіл, а також здобули велику скількість военного матеріялу. Німці також втратили багато вояків в убитих.

БЕНҐАЗІ ЗНОВ В РУАХ НІМЦІВ

БЕРН. — Німецькі й італійські звідомлення говорять, що головний порт в Циринайці, Бенгазі, знов попав в руки німців, якими командує генерал Ромель. Гітлер Ромелеви за те надав рангу полевого маршала. Британські кола не потвердили здобуття Бенгазі, але вони кажуть, що це не є виключене. Той порт цілковито знищений і його тяжко оборонити. Британці, хоч признають, що їх положення в Лібії погіршилось, не уважають того положення трагічним, бо з ділань маршала Ромеля виходить, що він не дістав великих посилок з Европи і засоби його обмежені. Британські літаки далі мають повітряну перевагу і завдають німецько-італійським військам великі шкоди.

ЯПОНЦІ ВДИРАЮТЬСЯ НА Н. БОРНЕО

БАТАВІЯ. — Хоч в проливі Макасар морські сили Обеднаних Народів завдають тяжкі втрати японцям, проте японці успіли висадити одну частину свого війська на полудневім побережжі острова Борнео, в Пемангат. Японці дотепер втратили від 38 до 46 кораблів, разом зо зброєю і військом. Проте, знавці кажуть, вони ще мають біля 65 кораблів, що їдуть на Нідерляндські Індії, а в тих кораблях біля 150,000 війська. Нідерляндські й американські сили далі завдають їм великі втрати.

СМЕРТЬ НАФТОВОГО КОРАБЛЯ. — Так кінчиться життя норвезького корабля, затопленого підводними човнами. Корабель потапає в Атлянтику недалеко від Атлентик Ситі, Ню Джерзі.

ЧОРЧИЛ МАЙЖЕ ОДНОГОЛОСНО ДІСТАВ ВОТУМ ДОВІРЯ

ЛОНДОН. — Паруднева дебата в англійськім парляменті закінчилася тим, що уряд премієра Чорчила дістав величезним числом голосів вотум довіря. За вотум голосувало 464, а проти лише один. Таке велике число голосуючих за вотум довіря здивувало дещо навіть найбільших прихильників уряду. Чорчил на закінчення дебати, перед голосуванням, виголосив довшу промову, в якій опрокинув пороблені йому закиди. Він говорив ще раз про американську армію, що прибула до Ірляндії та заявив, що та армія вже в найскоршому часі шукатиме контакту з ворогом. Крім того вона матиме ту добру сторону, що дозволить відповідному числові британських військ, які обороняли цю частину Англійських островів, удатись на інший театр війни. На адресу ірляндського премієра Де Валери, що протестував проти присилки американських військ, Чорчил сказав, що на тім вийде добре й Де Валера та ціла Ірляндія, бо американські війська в Північній Ірляндії дадуть цілій Ірляндії більше почуття безпеки.

АДМІНІСТРАЦІЙНИЙ ПОДІЛ УКРАЇНИ

СТОКГОЛЬМ. — „Кракавер Цайтунг" з 15. січня ц. р. повідомляє, що Україна під адміністраційним оглядом поділена на чотири комісарства. Головний комісар Кох має своє бюро в Рівнім. Крім того Волинь має ще свого нижчого комісаря Шена. В Житомирі є комісар Клемм, в Миколаєві комісар Оперман, а в Дніпропетровську комісар Сельцер. Замітне те, що німці уникають великих українських міст, як Київ, Харків, Одеса і там не творять своїх комісарських бюр.

ПРАЦЯ І МАШИНЕРІЯ — ГОЛОВНІ КЛОПОТИ НІМЦІВ

БЕРН. — Знавці німецьких справ стверджують, що під сучасну хвилю найтяжчою проблемою для німців є праця і фабричні машини. Не звертаючи уваги на те, що німці з усіх окупованих країв стараються спровадити до Німеччини робітників, тих робітників в Німеччині є брак, а то тому, що все, що здорове зпоміж німців пішло до війська. Чужі робітники це головно нефахові. До того з окупованих країв також не можна забирати великого числа робучих рук, бо кожний окупований край, має свої потреби, а передовсім — він також виробляє певні артикули для німців. Як виходить з німецьких газет німецький уряд тепер підготовляє на робітничім полі ґрунтовну переорганізацію і не виключене, що в окупованих краях запровадить примусову працю. Другою прикрою для німців справою є те, що фабричні машини, які від кількох літ працюють повним темпом над виробом зброї, тепер починають скорим темпом псуватись. Їх треба частіше підлатувати, а навіть заміновувати.

НІМЦІ З СЕРБІЇ ЙДУТЬ НА СОВЕТСЬКИЙ ФРОНТ

АНКАРА. — Німці відтягнули 80,000 свого війська з Сербії, а на те місце Болгарія післала туди своїх сім дивізій, а Мадярщина півтора. Свої війська німці відразу вислали на советський фронт. В добре поінформованих колах говорять, що німці вимогли на Румунії і Мадярщині також більшу посилку на советський фронт. Мадяри, які дотепер на советськім фронті мали біля 40,000, тепер вишлють туди 300,000.

НЕЗРУЧНИЙ ПРОПАГАНДНИЙ ВИКРУТ

БЕРЛІН. — Німецька пропаганда, яка довший час впевняла свій нарід, що Чорчил в Англії має малі впливи і що це лише він та його мала кліка є за продовження війни з німцями, тепер має трудноші з вияснениям великого вотум довіря даного урядови Чорчила. Ця пропаганда тепер говорить, що Чорчил тому є далі в уряді і тому дістає вотум довіря, бо ніхто з англійських політиків не хоче перебирати його незавидного становища.

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА ЗУЗВЕЛТА

ЛОНДОН. — Англійські газети, серед них „Таймс", з нагоди уродин президента Рузвелта приносять редакційні статті, в яких підносять заслуги президента для своєї нації, а також наводять його прикмети як провідника і державного мужа. Вони кажуть, що президент давно наперед передбачував розвій міжнародних подій та далеко наперед перестерігав свою націю, що її чекає. Добрі перестороги президент давав також іншим американським републикам.

НОРВЕЖСЬКИЙ КВІЗЛІНҐ РАХУЄТЬСЯ

СТОКГОЛЬМ.—Відкунд Квізлінґ, який перший дав приклад, як зраджувати свій край на користь ворога, має тепер в Норвегії перебрати більшу владу і стати свойого роду королівським „реґентом", доки не підросте малолітній син теперішнього короля. В тій цілі в столиці Норвегії, Осло, мав відбутись масовий мітінґ, але чомусь він не відбувся і покищо перебрання цеї влади Квізлінґ відложив на пізніше.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ОСИП СТЕТКЕВИЧ

Хочемо розпрощатись з нашим бувшим редактором і співробітником, що відійшов від нас усіх навіки. З тим, що працював у „Свободі" яких 30 років і за той час був свідком і учасником тої важкої піонірської праці, яку вона виконувала. За ту працю, як згадував Покійний, „Свобода" діставала нераз таку заплату, що тратила в одному році — в 1915 — коло 14,000 передплатників і стояла над берегом цілковитої руїни за те, що разом з У. Н. Союзом вказувала нашим людям, що треба завести в способі життєвого обезпечення модерну реформу... Був Покійний теж свідком, як „Свобода" зазнавала важких ударів підчас минулої війни через калюмнії. А будучи тепер цілковито знеможений тяжкою хворобою, ще заки відійшов з цього світа, був ще свідком такого нового, калюмніяторського наступу на „Свободу" і її співробітників, якого досі небувало. Та був Покійний свідком не тільки цього, як вдаряли в „Свобоку". Він був свідком теж і того, як „Свобода" ті удари відбивала, а навіть сам бував одним з тих, що відбивали... І коли чим радів Покійний, коли згадував у редакції минуле, то тим, що ми навчились добре відбивати, бо зробили великий поступ і не боримось уже за марницю, а за важні загальні справи, за великі ідеї.

Трицять років відчували читачі в нашій ґазеті руку Покійного кожного дня, хоч рідко коли стрічали Його призвіще. Був довгими роками тільки коректором... Виправляв мову... Але де знайти нині таку людину, якаб ставилась до ось такого на перший погляд дрібного заняття з такою обовязковістю і повагою, та з такою святістю до української мови — як це було з Покійним! Де є нині ті люди в Америці, щоб мали ту любов і те завзяття, щоб день за днем, рік за роком, постійно й вперто досліджували рідну мову, чи, як це було з Покійним, щоб за одно невідповідно вжите слово зводити боротьбу, і то безпощадну, з редакторами, дописувателями і т. п. Очевидно, що в іншім громадянстві, та в інших обставинах, ось такі „чудаки" булиб використані, щоб хоч з їхньою смертю не пропадало нагромаджене ними знання, чи хочби призбирані матеріяли до словників і т. п. Але де нам до таких „дрібних" справ! Через це було нам далеко й до того, щоб зужиткувати довголітній фаховий педаґоґічний досвід Покійного і ті проєкти шкільної реформи, що Він їх підносив на учительських зїздах, Конґресах „Обеднання" чи в „Свободі". Та добре, що хоч деякі з Шамокінців (в Шамокін, Па. розпочав Покійний свою першу діяльність як учитель, диригент і органiзатор музичної школи), що відвідували редакцію, нас запевняли ,що там донині ще згадують учителювання Покійного. Подібне є і з іншими школами і тими, що ходили на курси української мови в Колюмбійському Університеті, які вів Покійний. Знову в „Свободі" з працею Покійного є так, як це часто буває з працею многих редакторів: Особа зникає й її не видно, як і не видно тих, що її працю споживають. Та чи добре воно так, чи зле, але так є, що таки праці треба нам найбільше. І ту працю, тиху і солідну, часом незаплачену, а майже завжди недоплачену — Покійний нашому громадянству давав.

Д-р Кирило Трильовський.

ПРО ПЕРВІСНИЙ СІЧОВИЙ РУХ В ГАЛИЧИНІ

Козакофілом, себто — козаколюбом став я єще будучи молодим хлопцем, школярем. Укінчивши в Золочеві І-шу клясу ґімназії я вернув до родичів на село, до Ожидова тай таки на ферiях занедужав на груди. Мав тоді дванайцять літ. Хороба потривала досить довго і я пересидів так на селі через три роки, маючи впрочім також приватних інструкторів, котрі мене вчили. Але я зискав тоді головно через це, що дуже много читав.

Народним учителем був там тоді зпершу зпольщений своєю жінкою — українець Стахурський, але цей скоро помер, а по нім прийшов свідомий українець Гаврисевич.

Від нього дістав я до читання „Руску Бібліотеку", видавану професором черновецького университету Онишкевичем.

Були у ній твори Котляревського, Квітки-Основяненка та Гоголя-батька.

Уже в „Енеїді" Котляревського зауважав я намеки на стару козаччину, але найбільше глибоке враження зробив на мене „Кобзар" Шевченка, видання Ом. Партицького (1867) р.). Дістав я його до читання також від п. Гаврисевича. Особливож та картина, як в ночи виступає з заклятої могили старий козак і нагадує на це, що „нас тут триста" лягло, запала на все в мою душу. І тепер, коли пишу отсі слова — переймає мене якась свята дрож, як нагадаю собі отцей вірш.

Але на нім не скінчилось бож прийшли ще „Гайдамаки" і тільки інших творів Тараса, з котрих нераз і найменший розжарував хлопячу душу жаром любови до України та до її геройської минувшини. Я і рисував тоді та малював головно козаків, козацьку зброю, булави, бунчуки...

З моїми селянськими товаришами бавились ми нераз у „войну" головно при помочи луків (катапулька з ґуми — була вже родом артилерії), але ніколи не нападали одні на одних, але спільними силами на якогось незнаного ворога перед нами, на котрого ми кидались з окликом „гура!" на пастівнику під лісом!

Я вже десь у червни 1876. р. заложив в ґімназії перше тайне патріотичне товариство, а наші перші збори відбулись у шіпці судового писаря Заліпського, що був передше дяком у мого діда о. Левицького. Син того Заліпського — це славний сотник У. Гал. Армії, що не будучи в силі перенести ганьби, коли частина її перейшла від одного ворога до другого — кинувся під колеса залізничого потягу.

На тих зборах зібрали ми складку у висоті шістьох ґрейцарів!

Павзуючи на селі заложив я собі бібліотеку, з котрої мої приятелі, сільські хлопчики (як нпр. Іван Гудима — пізніший війт), дуже пильно користали. Я точно записував кожну книжочку у призначений до цього зошит.

До тої моєї бібліотеки десь в році 1877. прибув дуже цінний для мене твір: „Переяславська Ніч" Костомарова, львівського чи перемиського видання з 60-их років. Вона закріпила мене ще більше у моїм козакофільстві і я досі є горячим прихильником цього твору. В р. 1921. приготовив я був його навіть до друку в бібліотеці „Чорногори", та не стало капіталу на дальше видання. Мене досі дуже дивує, чому тої драми не грають у наших театрах, там, де нема ворожої цензури. Також мої старання, щоби її грано в наших таборах в Чехословаччині — не довели до нічого. Може чейже в Америці пізнаються нарешті наші люди на величезній патріотичній вартости цеї песи. — Найти її можна у „Рускій Письменности" видаваній „Просвітою" (Том IV.) і певно неодин з наших патріотів має її у себе на полиці, але... і досі не читав її.

Не тут місце писати історію мого козакофільства, тай не цікаве це для загалу. Воно держалось мене ціле життя і дало цілій моїй публичній діяльности відповідну закраску.

Працюючи діяльно в рядах української радикальної партії, орґанізуючи віча за загальним голосованням — переконався я, що треба виховувати, передовсім молодь в дусі патріотичнім та приучувати її до карности та солідарности!

Так отже в зимі з 1899. на 1900. рік, сидячи в Будагові коло Снятина та приготовляючись до адвокатського іспиту, постановив я заложити ґімнастично-пожарниче товариство і назвав його „Січею". До помочі прийшов мені молодий селянин з Устя Дмитро Солянич, нинішний американсько-український письменник. Ми і внесли статути першої „Січи" в Устю до намісництва, але воно відкинуло їх через це, що там була також постанова про ношення лент.

Нові статути — вже без цеї постанови вніс я для „Січи" в Завалю над Черемошем і в цей спосіб повстала перша „Січ" — будь щобудь — в дійсности з військовим характером. Отворена 5. травня 1900. р. вона ще того самого дня примашерувала чвірками на Шевченківські вечерниці в Снятині.

І досі чую у вухах твердий удар ногами машеруючих тоді чвірок на снятинськім гостинці...

У „Січах" — старався я получити патріотичний, поступовий зміст — з поетичними зверхними формами, відповідаючими по змозі старим козацьким традиціям. — І тому то впровадив я малинові прапори з жовто-блакитними лентами нагорі, а дальше і пірначі та булави. Впрочім прапори повітових „Січей" мали бути жовто-сині, і так вже перед світовою війною й справді було. Січовики й Січовички рядові — носили червоні ленти, кошовий, осавул та хорунжий — жовто-сині в відповідних комбінаціях, а другі старшини — знову інакші.

Велике враження робила все „січова присяга", нових членів і треба признати, що назагал всі були тій присязі вірні.

„Січи" мали — і мають (чи то в старім виді, чи під назво „Лугів") — то до себе, що з ідеальним змістом і поетичною формою — лучать також справу цілком практичну — пожарництво. В тім характері вони виступали не роблячи ніяких ріжниць. Отже ратували підчас пожежі жидів і навіть польських дідичів, як ось н. пр. в Підгайчиках коло Коломиї.

До того вправи маршові та масові ґімнастичні давали молоді обох полів, а навіть старшим велике особисте вдоволення — а що найважніше — це була масова орґанізація, це була орґанізація фізичної нашої сили. І власне та остання обставина нагнала такого пуда національним ворогам українського народу та стала причиною скаженого переслідування „Січей"!

Не буду тут описувати подрібно тих переслідувань; вони були і є найкращим доказом великої вартости та великого значіння січової роботи, яка старалась перeродити, а *по части й перeродила* душу українського народу, що тільки сот літ переживав в неволі та пониженню!

На ту душу старався я впливати передовсім при помочи січових пісень, в котрих я подавав прямо цілу нашу народну програму!

Уже в першій уложеній мною в травні 1900. р. січовій пісні казав я:

А що батькам не удалось —
Ми довершим залюбки:
Впаде ворог коли грянуть
Завзятущі козаки!

В іншій знову пісні казав я:

—„Ой ти славний осавуло
Не вдавайся в тугу,
Вийде слава козацькая
З „Великого Лугу". —

а далі

І засяє нова зоря
На весь край, на весь край,
Від Попраду до Кубаня,
Стане рай, стане рай!

Зокрема для гуцулів уложив я спеціяльну пісню, в котрій я вичислив головні гуцульські хиби і способи, як їх усунути: Не треба іти в „годованці", та не треба боятись „паничів" (шандарі); треба кинути „любаску", а пильнувати жінки, треба кинути горівку палену, а *пити* воду студену, тай ще горячий чайок, „щоби був добрий голосок", і таке інше.

Браття американці мали нераз нагоду читати ті пісні.

Крім того я і справдішних поетів старався запрячи до служби для січової справи: і так Віра Лебедева, Осип Шпитко, Дмитро Макогон, Іван Петришин (Любомир Селянський), а навіть сам Іван Франко збагатили не аби як січовий співочий репертуар.

Тут мушу порушити ось яку важну, а може для декого і дразливу справу:

До „Січей" в краю належали українці і українки лише світського стану, отже значить — духовні ні. Я тут поясню кількома словами, чому це було доконечне.

Заки приступив я до орґанізацій „Січей" мав я уже великий досвід на полі орґанізаційно-просвітної роботи між селянством. Я бачив, що наш нарід дуже несміливий та на зборах читалень чи інших орґанізацій уже з самої чемности вибирає присутного священика на голову, хотяй дотеперішнє його поведення не давало найменшої запоруки, що він і справді буде енерґічно займатись тим товариством. Справдішних народних діячів було між священством завше мало, а нераз як і були — то вже надто в реакційнім дусі. Колиж отець духовний як голова сам до читальні не ходив, та засідань не скликував, то очевидно товариство вже від самого початку засипляло. — Парафіяне не мали знову відваги звертати увагу свому парохови і так дуже часто читальня по параднім і голоснім відкриттю — уже на другу неділю перестава прямо існувати.

Тут я хочу пояснити, що за „справдішних діячів народних" я уважаю таких священиків, котрі не лиш з проповідниці промовляють до народа, але сходяться з ним *ближче і поза церквою*, в читальнях і в інших товариствах яко громадяне з громадянами. Але є в краю і такі священики, що піддержують передплатою наше письменство, виховують діти в патріотичнім дусі, не клоняться перед ворогом, але у себе в селі такої практичної роботи народної по читальнях, касах та інших кооперативах не робять. І тому годі мені їх назвати „*справдішними народними діячами*"!

Мало було між галицьким духовенством таких діячів, як покійний о. Володимир Озаркевич з Сільця коло Єзуполя (а потім в Березові Вижнім коло Печеніжина) котрий сам на сходинах читальні перечитав на голос чотири томи історії Богдана Хмельницького Костомарова!

Щоби виховати свідомих діячів-громадян, треба вщіпити в них передовсім почуття особистого достоїнства. А про таке почуття не може бути і мови там, де люди прямо пхаються один перед другим, щоби поцілувати священика в руку! Такого нігде, крім може найтемніших мазурських сіл, нема, то і у нас не повинно бути. А тимчасом ще в липни 1926. р. на жіночім вічу в Коломиї піднесено заміт, що наші так звані „інтеліґентні дами" дають себе селянкам в руки цілувати! Це-ж очевидний скандал — тому нічого дивного, що я ще перед майже чвертею століття в моїй гуцульсько-січовій пісні научував:

„Гей! Гуцул чести стерижи:
Гей! рук нікому не лижи!"

Я переконаний, що наші люди, поїхавши до Америки, скоро відовчились таких рабських звичок.

Авжеж найважнішим було це: навчити наших селян, щоби вони самі провадили ціле діловодство в своїм товаристві, навчити їх взагалі самостійного думання і поступовання.

Тим більше „Січ", котра мала воскресити в нашім народі давні козацькі традиції — мусіла плекати між своїми членами такого духа самостійности і почуття особистого достоїнства!

Козацький геройський дух защеплений „Січами" в нашім народі показався найліпше тоді, коли в р. 1913. я приступив до орґанізації таки вже явно військових „Товариств Січових Стрільців". Уже по році — було у Галичині більше як девятьдесять таких товариств!

—о—

Не тут місце подавати історію цілого січового руху в Галичині та на Буковині, а зокрема тих перепон, з якими він мусів боротися. — Я подав тут лише головні провідні ідеї того руху. Був він — що розумілось самособою — щиро республиканський. В січових піснях та промовах вихвалювано стару Запорозьку Січ та козацькі давні боротьби за свободу Рідного Краю.

Не на назадництві опирається велика Січова Ідея, але на поступі, свободі і на щирих республиканських переконаннях!

Хто робить інакше, той підриває в самім кореню ту Велику Ідею, що має за свою головну ціль:

Свободу і злуку цілого українського народа!

ПІСНЯ

На заложення першої „Січи" в Завалю над Черемошем,
5. травня 1900. р.

(Співається на ноту: „Козак пана не знав з віка").

Про Січ славну, Запороже
Співав батько наш Тарас,
А ми тепер заложили
Над Черемшем „Січ" у нас.

Хоч упала Січ Дніпрова
Й веселяться вороги,
То ми тепер над Черемшем
Кіш козацький завели.

Нехай знають вороженьки
Що козацький дух не вмер,
Що як давно процвітав він
Так цвите він і тепер.

Шумиж бистрий Черемоше
Неси вістку нічю й днем,
Що ми хочем побоготись
Із неправдов і вогнем*).

І ти шуми синій Пруте,
Нехай знають браття всі,
Що ми поміч найти можем
Лиш в козацькому коші.

Тож єднаймось милі браття
Заведім життя нове,
Нехай росте і кріпшає
Товариство Січове!

А що батькам не удалось,
Ми довершим залюбки;
Впаде ворог коли грянуть
Завзятущі козаки!

*) „Січи" в Галичині і на Буковині занимались також *пожарництвом*.

Д-р Кирило Трильовський.

НА СЕЛІ

Повість

(43) М. ШКОЛИЧЕНКА

Гнат припинив коней, найшов сірники, закутавсь полами і почав світити. Сірники гасли один за другим, алеж Мисак встиг все таки розглеціти стрілки виразно.

— Чверть після другої... Ми збились, тепер жадного про це, сумніву не може бути. Ех, який же ти, Гнате, недбалий! Завірив мене, що самі коні дорогу знайдуть, а не тільки з тобою вкупі, а вийшло... На селі помирає жінка; Уляна Іванівна числить кожну хвилину та сподівається, що ми ось-ось привеземо лікаря, а ти взяв тай збився.

Гнат зітхнув, але не відповів нічого.

— Щож ми будемо робити, куди їдемо?

— Як скажете, пане, так і буде.

Мисакови було дуже досадно, зло навіть закипіло у його в серці. Деж пак, коли заїхали вже так, що розібрати нічого не можна, тоді маєш собі відповідь — роби, пане, як хочеш! Одначеж Мисак повстримався, він не лаяв і не докоряв Гната, а розмірковував тепер, що робити. Про те, що коні дуже добре знали дорогу і до міста і до села, Мисак нераз чув від самого о. Миколая, який наводив навіть не один приклад, а тимчасом сталось те, що вони заблудили. Мисак поміркував, роздумав і рішив покластись на самих коней, на їх інстинкт, а через те промовив до Гната:

— Попусти віжки зовсім вільно, тай нехай самі коні везуть нас, куди самі хочуть, бо вже однаково дороги ми з тобою не знайдемо.

Гнат замотав віжки на передку саней і поховав руки в рукави. Пробувши більше як пять годин на такій стужі, йому було холодно.

— Ти змерз? — запитав Мисак.

— Трохи змерз.

— Встань та пройдися за саньми — загрієшся.

Гнат виліз з саней і пішов по снігу.

Коні йшли собі повільною ходою, іноді форкали, а завирюха усе ревла тай ревла.

Проїхавши з пів години, Мисак озирнувся назад і трохи збентежився: Гната було не видно.

— Тпру! — припинив Мисак коней і повернувшись у санях, ждав Гната. Пройшло декілька хвилин, а Гната не було. Мисак виліз з саней і почав гукати, але голос його крутився укупі з вітром і тут же зникав на місці. Мисак бачив, що гуканина була зовсім марна. Він рішив повернути коні назад і їхати шукати Гната. Підійшовши до коней, щоб узяти їх за уздечку, він уважно приглянувся до них. Коні були дуже потомлені, мокрі і дріжали від холоду. Мисак погладив коней по голові, подумав трохи, нарешті зняв з саней килим, що була прикрита ним солома, і закутав ним одного коня, турботливо позапихавши кінці килима межи наритники. Далі виструсив ковдро, що обгортав ним ноги і прикрив ним другого коня і хотів уже повертати коней назад, але повстримався: за саньми забовваніло щось чорне. То був Гнат.

— Де це ти пропадав? — строго запитав Мисак.

— У яму впав і поки виліз, так аж мокрим зробився.

— У яку яму? Тиж за саньми йшов?

— За саньми, звісно, та відвертаючись від вітру, збочив трохи і шурхнув у провалля.

— Якіж тут можуть бути провалля? — випитував Мисак.

— Хто його знає! Такі ями є тільки на цегольнику, що недалеко від нашого села, та тільки не повинно бути, щоб ми туди заїхали, бо це зовсім не з того боку, де повітове місто.

Випитуючи Гната докладно та з подробицями, де саме була цегольня, з якого боку від села і на якій далечині, Мисакови теж не вірилось, щоб могли вони попасти в ту сторону, в ту місцевість, а тимчасом мався всеж таки непевний доказ, що тут були ями, провалля, і Мисак порішив не бушати далі з цього місця, а ждати світу.

— От що, Гнате, поправ гарненько покривала на конях, поверни їх за вітром, сідай у сані, тай будемо ждати, поки розвидніється, бо дороги ми не знайдемо, а в яму, видимо, вскочити можемо і погубимо десь і себе і коней.

Гнат не перечив. Він позакутував коней, як тільки можна було найкраще, повернув їх за вітром і сів у сані. Хуґа бушувала, як раніше; вітер свистав, голосив і надихав на Мисака журливі, нерозважливі думи. Пригадувались йому деякі факти з власного життя, малювалася в думках картина того, як знайшла його колись Маруся Степанова — може як раз під таку саму завирюху, як отсе тепер і, думалося Мисакови, що може вже судилося йому загинути в снігу і сьогадня як раз настав той час... Далі виринула перед ним важка сцена у сільській хаті, — чувся йому плач, лемент, крики слабої жінки, бачив він там і Уляну Іванівну; вона нервово, але спокійно в таких случаях раз-по-раз позирає на свій годинник, прислухується до співу сердитого вітру і жде... жде лікаря, запомоги, поратунку. Трівога обхопила усю Мисакову душу; йому і досадно і соромно було, що він, іменно він не міг виповнити такого важного, такого серіозного поручення... Якби поїхала сама Уляна Іванівна, гадав він, то певна річ і з дороги не збилась би і лікаря привезлаб у свій час і спаслаб оту нещасну страдницю Нестеренчиху, а він не зумів, не здатен зробити і цього...

— Ой, Гнате, Гнате, погано ми з тобою зробили! Ми погубили хору жінку, а від нас залежало спасти її.

Гнат мовчав.

— Ти чуєш мене, Гнате?

— Чую, пане.

Перед Мисаком знову зявилась жива постать Уляни Іванівни, він ніби чув її ласкавий, але серіозний, твердий голос: „Глядиж, мій голубе, не гай ні однієї хвилини, не шкодуй коней і вези лікаря прямо до Нестеренка". О, якби знала вона, що нічого з цього не вийде!... У Мисака боліло серце, соромом горіло його лице, він обвинувачував в отцій пригоді тільки себе; тільки він, здавалося йому, міг так безпечно покластись на дурну на дурного Гната, на його запевнення. Чим більше міркував Мисак про свою подорож, звязану з важким випадком нагальної потреби лікаря на селі, тим більше запевнявся і очевидячки бачив, що значить не мати під рукою лікаря... Якби то сама вона була лікарем, нічогоб цього не трапилось.

— Чуєте, пане, як коні трусяться, аж сані тремтять, — промовив Гнат.

— Візьми за віжки, нехай вони пройдуть трохи та зігріються. Гляди тільки не направ у яму.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЯК ЦЕ ЗРОБИТИ?

Ліон Гендерсон, начальник уряду для контролі цін, виступив гостро проти людей, які, боячися недостачі ріжних засобів поживи, накуповують тепер припаси

Спеціяльно звертається проти тих, що нагромаджують цукру. Каже він, що уряд незадовго візьметься до них; мовляв, не будеться їм продавати цукру взагалі.

Що люди, які поводяться як ті сотворіння, що приступаючи до їди, влазять у корито з ногами, відштовхуючи інших, заслугують на те, щоб їх трактувати, як ті сотворіння, нема що й казати. Одначе, сконтролювати таких людей не так уже легко; як можна по виду пізнати, котрі люди, а котрі звірята без рогів?

ЗАСТУПНИК?

Відколи пішли розмови про потребу обмежувати споживання цукру, стали люди багато писати й говорити про вживання інших засобів до солодження страв.

Пише Джейн Голт, що треба заступати цукор медом.

Замітно це з того боку, що первісно люди солодили страви власне медом, а доперва пізніше замісць меду стали вживати до солодження цукру.

Отже коли тепер станемо солодити печиво і напитки медом, то це не буде поступ до сурогату, а поступ від сурогату до первісного товару.

ЧИ ПОСТУП?

Звертаючи увагу на мід як засіб для заступлення цукру, газетярі стараються теж пригадати читачам на висліди зовсім нових розслідів щодо меду. Вказують саме на те, що мід має преріжні вітаміни.

Іншими словами нові досліди над медом показують, що в ті часи, коли люди заступили мід цукром, вони проміняли човен за швайку.

„ПІНАТС"

Подібне діється й з іншими засобами поживи. Наприклад, з тими „земними горішками", що їх називають „пінотсами" (а котрі властиво не є ніякими горішками, бо вони виростають у землі, як картопля).

Отже з огляду на те, що жерела багатьох товщів, що їх досі вживано при варені й їді, не стає, радять уживати „масло зо земних горішків" („пінатс ботер"). І про ці оришки відкрили вчені останніми часами, що вони мають у собі преважні складники, головно багато вітаміни „Б". Каже одна газетярка, що пише про справи поживи: „Один крокет з масла зо земного горішка принесе людині більше здоровля, ніж горішина лікарства".

„ВІК ЕРЗАЦУ"

Це підставлювання нових засобів поживи замісць старих таке загальне, що дехто навіть називає ці часи „віком ерзацу".

„Ерзац" це німецьке слово, але я його вживаю в українській, йдучи за англійською мовою, в котрій починають уживати фрази „ейдж оф ерзац". Що правда, німецьке слово „ерзац" не зовсім пасує своїм звуком до англійської мови, але його проте в англійській мові вживають. У цей спосіб не лише зазначують поняття на яке в англійській мові нема доброго слова, але й, вживаючи німецького слова, підчеркують, що ця тенденція вживати „ерзаців", якщо не вийшла з Німеччини, то принаймні там найшла найширше примінення.

ПОСЛИ-УКРАЇНЦІ В КАНАДІЙСЬКИХ ПАРЛЯМЕНТАХ

В АЛБЕРТІ.

Василь Томин.

Уродився в околиці Ворвик, Алберта, дня 4-го вересня, 1905 року. Родичі його, Максим і Настя Томини, походять зі села Сковятин, повіт Борщів, Галичина. Батько посла Томина, Максим, був секретарем муніципалу Собор на протязі 30 років, аж до смерти. (Помер 4. січня, 1941, у 59 році життя).

Василь Томин покінчив нищу школу в Плейн Лейк і Вегревил, а вищу школу в Едмонтоні. Учительський курс покінчив у Калгарах. Підчас літніх учительських курсів в Едмонтоні одежав нагороду через чотири роки. Підчас студій мешкав в українських бурсах в Едмонтоні одержав нагороду через чотири роки. Підчас студій мешкав в українських бурсах в Едмонтоні. Тепер є директором школи Чагар, коло Виллингдону.

Перший раз вибраний послом дня 22. серпня, 1935, в окрузі Виллингдон, 21. березня, 1940, одержавши 2,329 голосів.

Посол Томин бере активну участь в учительських організаціях і належав до зарядів тих організацій. Дня 21. липня, 1927 р. посол Томин оженився з панною Катериною Гриців. Панство Томиний мають одного сина — Роналд Василь Томин, літ 9. Партійна приналежність — Соціял Кредитова Партія.

Дмитро Попіль.

Уродився в околиці Редвотер, Алберта, дня 5-го листопада, 1909 року. Родичі його, Михайло й Марія Попіль, походять з села Звиняч, повіт Чортків, Галичина, а до Канади приїхали в 1905 році. Дмитро Попіль покінчив вищу школу й учительський курс в Едмонтоні й учителював чотири роки в околиці Редвотер. Перший раз був вибраний послом до албертійського парляменту в окрузі Сторджен 22-го серпня, 1935 року, одержавши 2,465 голосів, а вдруге, в окрузі Редвотер, 21. березня, 1941, одержавши 2,262 голоси.

Дня 11-го жовтня 1935 року, посол Попіль оженився з учителькою, панною Юлією Гриців.

САСКАЧЕВАН.

Орест Жеребко.

Посол Орест Жеребко належить до тих наших старших діячів-інтелігентів, які дали початок культурно - освітній організації нашому народові в цім краю. Уродився він дня 15. червня, 1887 року у місті Городенці, Галичина, де його батько Ілія господарював. До Канади приїхав п. Жеребко 1900 року, тринадцяти-літнім хлопцем. Не зважаючи на свій молодий вік, Орест Жеребко працював, заробляв, де міг і ходив до школи в Вінніпегу. В кілька літ пізніше почав учителювати, звичайно літом, в Саскачевані, а на зиму приїздав до Вінніпегу і вчащав до університету. Так, у 1913 році п. Жеребко — перший з канадійських українців, скінчив университет і одержав степень Б. А.

З Вінніпегу п. Жеребко перебрався до Саскачевану і там, в околиці Геффорд, зразу учителював, а опісля був довголітним секретарем муніципалу. Перший раз кандидував п. Жеребко на посла до провінціонального парляменту в окрузі Редбері в 1938 році. Послом був вибраний з тої округи 8-го червня, 1938 року, одержавши 2,610 голосів. Партійна приналежність — ліберал.

Посол Жеребко оженився з панною М. Грозік у 1915 році. Панство Жеребки мають четверо дітей: Ольга, Рома й син Андрій в університеті, а наймолодша донечка в середній школі.

Посол Жеребко завсіди брав живу участь у суспільним життю і ще тепер є одним з наших активних діячів.

Антін Глинка.

Послом до домініяльного парляменту в Оттаві є п. Антін Глинка, син Григорія й Катерини, з дому Кривонюк. Уродився він селі Денисів, повіт Тернопіль, Галичина, дня 28-го травня, 1907 року. Родичі його поселились в оклиці Делф, Алберта, де фармерували довгий час.

Вищу й технічну школу покінчив Антін Глинка в Едмонтоні. Кілька років видавав український журнал в Едмонтоні, п. н. „Клич", а опісля „Сошіял Кредит". Одночасно віддавав на провінцію з промовами, звичайно на політичні теми.

Послом до федерального парляменту був вибраний п. Глинка в окрузі Вегревил, в Алберті, дня 26. березня, 1941 року, з Соціял Кредитової Партії, одержавши 5,083 голоси. Посол Глинка нежонатий; мешкає в Едмонтині, але внедовзі перебирається до Вегревил.

Один брат посла Глинки, д-р Ізидор Глинка, працює в домініяльним уряді в Оттаві, як хемік-дослідник, а другий брат, Касіян Глинка, працює в домініяльним уряді в Вінніпегу, як аналіст при меленню ріжного збіжжя. — („Українські Вісти").

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ЩАСЛИВИХ УРОДИН.—Джил Майроп, внучка секретаря пекарської юнії, витала промовою президента Рузвелта з нагоди доручення йому великого тісточка на уродини, яке йому приготовила юнія пекарів і цукорників. За ними стоять: Вилієм Грін, президент Американської Федерації Праці, і Клемент Маджія, що пік тісточку.

НА ОБІДІ В ПРЕЗИДЕНТА.—4-літний нюйорчанин Джері Кинг, жертва дитячого паралiжу, дістав від пані Рузвелтової запросини на обід у Білому Домі на день 30. січня.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Сейнт Джозеф, Мо. — Товариство Запорозька Січ, відділ 355 У. Н. Союзу, закупило „Історію України" М. Грушевського, видану англійською мовою, та призначило її в дарунку для міської публичної бібліотеки.

Невеличким доказом цього буде те, що з того, що ми складаємо кожного місяця по 10 центів від членкиі в нашім Відділі 6. Союзу Українок Америки, ми закупили бондів Краєвої Оборони на суму $222, а крім того ще жертвували $50 на Американський Червоний Хрест. Це початок, бо ми далі будемо працювати і жертвувати на те, щоб переміг американський звіздистий прапор. Ми горді, що нас кличуть до праці й оборони цього краю, який ми любимо від щирого серця.

Катерина Андрусів, секр.

СОВЄТСЬКА ГАЗЕТА ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЯПОНІЮ.

МОСКВА. — Совєтська газета „Правда" помістила статтю, в якій не радить Японії поширювати в себе мап, на яких зазначено, що східня полоса Сибіру належить до сфери японських впливів. Вона каже, що вже німці попробували совєтської сили і тепер цього жалують. Японці також добре зроблять, коли добре подумають, заки зачнуть зачіпати Совєти, каже згадана газета.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жінки в допомогу Краєвій Обороні.

Товариство Жіноча Поміч, відділ 3. Союзу Українок Америки, ухвалило на річних зборах закупити Бонди Оборони на суму $500, щоб причинитись і собі до оборони нашої прибраної Батьківщини. Далі членкиці рішили вступити в члени Американського Червоного Хреста і зложили на те $21. Наше товариство дало 14. грудня 1941, виставу, з якої чистий дохід, що виносив $57.50, віддано на українську школу при укр. кат. церкві св. Юрія. На допомогу нашому хорому артистови п. П. Ординському членкиці зложили $6. На 1942. рік вибрано такий уряд: Марія Марусевич, голова; Ева Кобзар, секр. рек., Катерина Тютко, секр. фін., Анна Либа, касієрка.

Ева Кобзар.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

З мізерних жіночих датків — на Оборону Краю.

Ми жінки, що походимо з українського роду, вміємо цінити свободу того краю, в якому живемо. А що так є, то хай

БУЛИТ ПОВЕРНУВ В АМЕРИКУ

НЮ ЙОРК. — Вилієм С. Булит спеціяльний висланник президента Рузвелта на Близький Схід, вернув до Америки, побувши в призначеному місці коло вісім тижнів. З ним прибуло на трансатлянтійському літаку 48 інших пасажирів, а між ними Джордж Г. Ерл, американський представник в Болгарії та Еэко ван Клефенс, міністер заграничних справ Голяндії. Булит відказався говорити, коли журналісти ставили йому ріжні запити в справі подій в Європі.

Обчислено, що чоловік, який прожив 70 літ, 25 літ працював, 20 літ спав, сім літ занимався спортом і ходженням, 5 літ голився і вдягався, сім віддавався всяким приємностям, 3 літа чекав, 2 літа їв, один рік телефонував, 30 годин річно дивився до зеркала, а 4 години річно чистив ніс.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

ЯК ЗАТОПЛЕНО КОРАБЕЛЬ „БАРГГАМ"

Кореспондент Асошіейтед Прес, Ларі Аллен, описав в американських газетах затоплення величезного британського боєвого корабля „Баргама", недалеко берегів Африки, 25. листопаду м. р. Аллен находився в той час на покладі іншого британського корабля, „Квін Елізабет" і це все бачив. Німецька субмарина пустила дві торпеди в корабель „Квін Елізабет". Згаданий корабель якось вимину ті торпеди, але пройшовши його, вони попали в „Баргам". Від них поцілений корабель затрясся, а далі вибухли внутрі в ньому ладунки. Знявся високий стовп води і диму. А коли дим зник, „Баргама" на поверхні вже не було.

Перепис населення виказав, що населення Оклагоми зменшилося з 2,396,040 у 1930 р. на 2,329,808 у 1940.

СІЧОВА ПІСНЯ

(На ноту: „Ой сніг плющить і мороз тріщить").

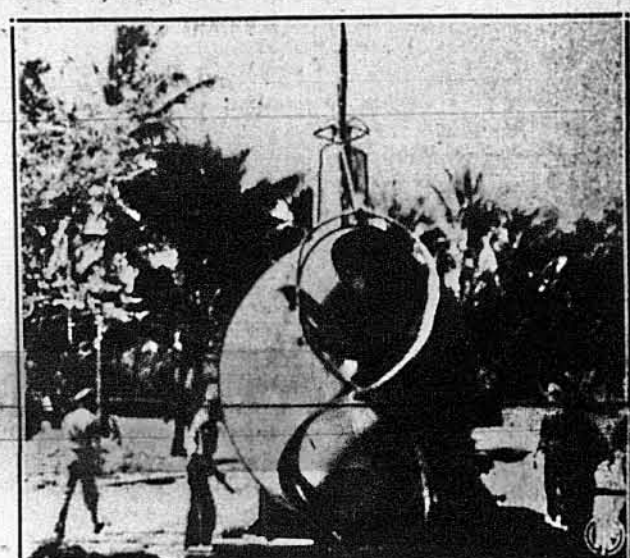
Гей Січ іде,
Красен мак цвите!
Кому прикре наше діло —
Нам воно святе.

Гей Січ іде,
Топірцями брень!
Кому люба чорна пітьма
А нам ясний день!

Гей Січ іде,
Мов пчола гуде...
Разом руки, разом серця
А гаразд буде.

Гей Січ іде
Підківками брязь!
В нашій хаті наша воля
А всім зайдам зась!

Іван Франко.

ЯПОНСЬКИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН ПАМЯТНИКОМ.

Малий японський підводний човен, пійманий підчас рейду японців на Перл Гарбор, уставлено коло фльотної бази в Гаваї як пригадку. Торпедові рури ще набиті. Те, що виглядає як велика цифра „8", це прилад до порізування сіток, уставлених у портах для охорони проти підводних човнів.

YOUR ARMY

(This is the thirty-fifth of a series of articles prepared by Army Information Service, 90 Church Street, New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization.)

Thi Signal Corps School is at Fort Monmouth N. J., in a section of the United States which is richer in historic tradition than the environs of any other Service School, with the possible exception of the United States Military Academy at West Point. Not far from the Fort Monmouth reservation is the battlefield of Monmouth —where Molly Pitcher gained immortality—on which, for the first time in the Revolution, Continental troops held their own against British regulars in accordance with the formalized rules of 18th Century warfare. To the southeast lies Trenton, where Washington completely spoiled a Christmas for the Hessians. All around and about are historic landmarks—houses in which Washington slept; houses in which LaFayette passed the night; sites of the houses in which various personalities of the Revolutionary at one time or another had their headquarters. The countryside reflects the mellow restfulness of a romantic past. But the Signal Corps School lives decided in the present and has its face turned resolutely to the future.

The site of Fort Monmouth was used during the Civil War as a mobilization camp for New Jersey troops. During the World War the ground was acquired by the Federal Government as a Signal Corps Training Center and named Camp Alfred Vail, for one of America's telegraphy pioneers. In 1925 the camp was made a permanent post and renamed Fort Monmouth. The Signal Corps School, first established as an institution in 1905 at Fort Leavenworth, Kansas, was moved to Camp Alfred Vail in 1919. It was continued at the same location when Camp Vail was renamed Fort Monmouth and made a permanent station occuppied exclusively by Signal Corps personnel. The development of the school was gradual. At the close of the school year of 1939 it has less than 100 officer students and a few hundred enlisted men in its classes. By the end of 1942 it is expected that the roster of those who have completed a course at the school will reach into the thousands.

The staff of the Signal Corps School includes the Commandant, who also commands the post of Fort Monmouth, the Assistant Commandant, who is in direct charge of the instruction and administration of the school, the Secretary, and the Directors of the various departments. The departments include the following: Officers; Officer Candidates; Enlisted Men, Aircraft Warning and Training Literature.

The Officers' Department conducts three-months courses for Company Officers of the Army and Marine Corps. The course is designed to qualify all officers for duty in field organizations; to give them general knowledge of the organization and techniques of various branches of the Army and equip them for service in one of five communication specialities.

The Officer Candidate Department conducts a three-months course for students chosen from warrant officers and enlisted men of the Army. Those who complete the courses successfully are commissioned as second lieutenants in the Army of the United States. The candidates are required to be in Federal service. The course of Instruction is similar to that given to members of the Reserve Officers Training Corps.

The enlisted men's department is sub-divided into a Radio and a Wire communications Division each of which has an officer-in-charge, a number of commissioned assistants and a staff of enlisted instructors. The latter are usually chosen from staff sergeants who not only have been graduated from the Signal Corps Corps School but have had experience in commercial and military field communications. This department receives its students from the Signal Corps Replacement Training Center at Fort Monmouth and from the Regular Army units scattered throughout the country.

The Radio Division offers training in two principal specialties—radio repair and maintenance and fixed station radio operation. A few men are trained as radio operators of field stations and as telegraph-printer operators. The training is thorough. The laboratory equipment available is of the latest commercial design. The radio maintenance course includes a subcourse in radio theory and a month's training in the actual testing and repair of Signal. Corps Field Equipment. The students become adept in the handling of test instruments; in "shooting trouble" in field radio equipment and in properly servicing such equipment.

The Fixed Station Operators course is open only to those men who have proved ability to receive fifteen words a minute in the International Morse Alphabet. They are taught touch-typing and are trained until they can receive a minimum of thirty-five words a minute. Also they are taught the tricks of high-speed sending and other skills of the thoroughly competent fixed station operator.

In the Wire Division students are trained in any one of a number of specialties which as a whole cover the entire field of telephone plant crafts.

The Aircraft Warning Department of the school conduct a three-months specialist course in the maintenance of Aircraft Warning equipment. The students—both officers and enlistedmen—come to the school from the various Aircraft Warning Companies, Signal Repair Companies and Signal Depot Companies. This department is undergoing a considerable expansion.

The Department of Training Literature prepares the extension course of the school. This is a correspondence course sent out to persons entitled to receive such a coarse in order to prepare themselves for the officer candidate schools or for promotion. The department also prepares the training manuals, technical manuals and other literature which may be necessary to keep the Army abreast of modern communications techniques. It also prepares material for and supervises the non-photographic phases of production training films on Signal Corps and Signal Communications for all arms subjects.

ВІСТИ З БАЗАРУ „СУРМА"
325 ІСТ 14. ВУЛ. в НЮ ЙОРКУ

У Ню Йорку рух великий,
Спішать жінки й чоловіки
По тикети до Сурми.
З далека теж приїзджають,
По шість собі закупляють,
Щоб на опері були.

Вебстер Галю вже малюють
Та сцену гарно декорують,
Щоб, як прийде час,
Музика там знова заграла,
Щоб аж та саля задрожала
На привіт для Вас.

Сурма про все добре дбає
Та й всіх зусиль докладає
І тому, котрі прийдуть,
То забавляться, як пристало.
Бо не раз вже так бувало,
Нарікати не будуть.

Дві орхестри будуть грати,
Всі будуть там танцювати,
І старі і молоді.
А коли вже й утомляться,
Всі вигідно розмістяться
Та спічнуть собі.

А тим часом зза куртини
Понесеться спів з України
І опера зачнеться.
У ній будуть участь брати
Ті, про котрих Ви читали
В газетах здається.

Марія Сокіл всім знана,
І нема кращого сопрана
Від Неї мабуть.
З Нею виступить Лепкова,
Наша співачка зо Львова,
Та інші будуть.

Тенор Мельник вже не раз
Своїм співом веселив Вас,
Знов буде співати,
І Козакевич славний тоже.
Хтож бо його переможе?
Чи не правда, брате!

Хто Шандровського не знає,
Він то басом все співає,
Аж земля трясеться:
Та й хор буде там співати,
Що весь вечір, любий брате,
Як в раю минеться.

Тому то просимо всіх Вас
Зайдіть в Сурму, поки час,
Тикети собі дістати,
Щоби то потім добрі люди,
Як їх більше вже й не буде,
Не мусіли нарікати.

А при кінці ще всім Вам
Точний адрес Сурми подам,
А Ви запишіть:
Сурма Бук енд Мюзик Стор,
Трі твенти-файф
Іст Фортінт Стріт.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 15. січня 1942. в годині 10:50 ввечір помер на запалення легенів член від. 379. У. Н. Союзу

ІВАН КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

Покійний родився 10. липня 1889. року в селі Збора, повіт Калуш, Галичина. Одружився 1914. року і таки того самого року виїхав з женою до Америки, поселився в Шікаго і там жив до цеї пори.

Покійний прожив 52 роки і 6 місяців. Вступив до У. Н. Союзу 30. листоваду 1940. Полишив у смутку жену Марію і дочку Стелу, замужну, та двох синів: Петра й Івана, котрих виховав на добрих українців.

Похорон відбувся 20. січня 1942. року до української гр.-катол. церкви св. О. Николая, а відтак на вічний супочинок на цвинтар св. О. Николая.

Нехай прибрана чужа земля Вашингтона буде Йому легкою!

Андрій Боднарчук, секр.

В річницю свого істновання, в суботу, 7. лютого ц. р., устроює Парохія Св. Тройці в Бронкс, Н. Й.

ПЕРШИЙ РІЧНИЙ БАЛЬ

в своїй галі, під ч. 1745 Вашінгтон Евню, недалеко 174. вулиці.

Музика пригриватиме від семої години до пізної ночі.

Всіх сусідів уклінно запрошує на ту оказію парох, 18,24

о. Петро Журавецький.

ВІСТИ З БАЗАРУ „СУРМА"
325 ІСТ 14. ВУЛ. в НЮ ЙОРКУ

З Шестої улиці зайшла жінка до Сурми, каже: „Прошу дати мені 6 тикетів на „ЗАПОРОЖЦЯ" і дякую Вам, що Ви своєю програмою на радіо зрухали мого чоловіка, що він перший раз рішився йти на українське підприємство". „Дякую", каже, „що Ваші співаки на Радіо Програмі під дирекцією пана Рудницького так йому заімпонували, що він не лише дав гроші на „нашу" оперу, але ще й казав купити три тикети для свого брата і фамілії".

Кілько то симпатій, співчуття, признання малиб українці, колиб замісць витуків, ґратуляцій, мали бодай одну гарну культурну програму, в котрій бралиб участь наші найкращі сили? Як би це зробити?

Правдиву гру, артистичну гру буде можна побачити в неділю, 1. лютого, в Вебстер Галі. Опісля побачиться, як частіше буде можна давати такі вистави в Ню Йорку і може в околицях. Д. б.

У Маршалтавн, в Айові, било кукурудзи виросло було в 1940 році до висоти 23 стіп і 10 цалів.

Малі іямнати висліджено в метеоритах, які впали на землю.

ПОШУКУВАННЯ ПРАЦІ

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКОУЧИТЕЛЬ-ДИРИГЕНТ, самотний, пошукує посади. Займав місця у більших місцевостях. Учить хоральний спів, уряджує театр. вистави, добре співає. Зголошення проситься слати під адресою: 24,6-7

M. prof., c/o SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 495. Доля висить на волоску.

Тузін адакців переміг Тарзана. Після того його взято на поклад піратського корабля і привязано до машту.

Вилйено надіючись іще наклонити його для себе, офірував йому свободу на корабли, коли той зобовяжеться перед ним не втікати.

„Я ніколи такої обіцянки не дам", заявив він твердо. „Навпаки, заявляю, що втечу, як лиш дістану до цього першу нагоду".

Вилйено знав добре небезпеку випливаючу з боку вільного Тарзана. Йому блисла думка чи тепер йому не зробитиб кінця?